

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminecă
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Iredentismul nostru.

II.

(S) După informațiile ziarului »Magyar Hirlap« iredentismul român ar fi pornind dela oarecare Slavici, »un desgustat, care s'a refugiat în România pentru a scăpa de persecuții politice, dar propaganda lui n'a găsit ecou nici acolo, nici aici«.

Dacă e așa, baronul Aerenthal a putut să-l iee în zeflema pe comitele Torockay, care s'a făcut de risul lumii sperându-se de o propagandă, care n'a găsit nicăiri ecou.

În adevăr acel Slavici încă sunt acum treizeci și șapte de ani a publicat în revista »Convorbiri literare« din Iași sub titlul »Noi și maghiarii« un șir de articole, în care arată, că românii din țările coroanei ungare au tradițiuni dinastice, că la dâșii numai politica preconizată de Șaguna e cu puțință și că o înțelegere între dâșii și maghiari, ori și-cât de mult ar dori-o românii toți, numai în urma unei strașnice presiuni a Austriei și a împăratului ar fi cu puțință.

Informatorul ziarului »Magyar Hirlap« o va fi știind foarte bine aceasta, dar a scăpat, așa se pare, din vedere, că acel oarecare Slavici nu exprimă părerile sale, ci vederi împărtășite de toți aderenții lui Șaguna, care atunci trăia încă. Dacă n'ar fi scăpat-o însă aceasta din vedere, ar înțelege, cum s'a înființat la Sibiu »Tribuna«, pentru susținerea aceleiași vederi și cum s'a

pornit la 1884 mișcarea, care a culminat în plecarea la Viena a marelui deputațiunii, ca că prezintă împăratului »Memorandumul«.

A fost »persecutat« acel oarecare Slavici, ba a mai și stat timp de un an în temnița dela Vaț fiindcă nu se sfiise a susține, că generalul împărătesc Traian Doda avuse dreptate, când a zis, că nu e în viața constituțională a Ungariei și pentru români loc.

Era atunci lucru nu numai primejdios, ci totodată și ridicol să susții asemenea păreri, și un caricaturist din București a prezentat pe îndrăznețul luptător cu pajura împărătească în frunte, ba după întoarcerea dela Viena a marelui deputațiunii erau și oameni, care-l luau drept un simbriaș al »Neamțului«.

S'au schimbat însă încurând și lucrurile, și părerile oamenilor și ni-a fost dat tuturora să vedem pretutindeni pe la T. Severin, pe la Craiova, pe la Slatina, pe la Pitești, pe la București și pe la Sinaia, și pajure împărătești, și steaguri negru-galbene, și coruri, care cântau »Gott erhalte!« cu mai multă însuflețire decât la Félegyháza, la Kecskemét ori la Dobrițin.

Ori se făcuse până chiar și împăratul el însuși un zelos »iredentist«, ori străbătuse adevărul, că razământul firesc al poporului român e un imperiu habsburgic tare și bine consolidat.

Loc pentru români în viața constituțională a Ungariei tot nu s'a făcut însă.

Cine e de vină, că nu s'a făcut?

Fără îndoială, că nu românii, care-și dau toată silința, ca să-l aibă.

Cei mai cum se cade și mai vrednici de încredere dintre fruntașii românilor din regatul ungar și-au călcat pe inimă, s'au lepădat de tradițiunile părinților săi, au luat-o în gât și au intrat după lupte grele în dieta ungară, ca să facă încercarea de a intra în înțelegere cu maghiarii.

De ce folos le-a fost însă acest act de deferență față cu regatul ungar!?

Guvernul ungar și dieta ungară înțeles'au oare importanța lui politică?

Au dat vre-un semn, că vor să le facă și românilor loc în viața constituțională a Ungariei?

Nu! — I-au luat, din contră, la goană, i au batjocorit și li-au spus în fiecare zi, că nu e și nici că are să fie și pentru români loc în viața constituțională a regatului ungar, că au să facă legi anume, ca să i escludă din ea.

Iar aceasta în vreme ce pentru cele două sute de mii români din Bucovina e loc în viața constituțională a Austriei.

Dumnezeu ce-i a toate știutor și prea înțelept a purtat de grijă, ca lucrurile să nu iasă din ogașul lor firesc și să se desfășoare potrivit cu rostul lor.

Sunt între românii din regatul ungar mulți oameni vrednici de toată stima, cari, crescuți în școli maghiare și trăiți în societatea maghiară, au pierdut bunul simț al părinților săi și cântă mai bucuros »Mégis hunczut a német« ori »Kossuth Lajos azt izente« decât pe »Gott erhalte« cel cântat de părinții lor. Multe rele ar fi fost aceștia 'n stare să facă, dacă oamenii politici ai maghiarilor ar

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Români marcanți în istoria nouă a sârbilor.

De Teodor Filipescu.

Descendenții românilor și autohtonilor romanizați din Peninsula Balcanică, cari erau în evul mediu răspândiți în această peninsulă au pierit în mare parte prin masele de altă cultură. Restul de români, care s'a susținut până în zilele noastre în statele balcanice a viețuit alături de greci sau slavii fără conștiința națională românească chiar și în centre unde a fost destul de tare. Pretutindenea românii și-au manifestat puterile materiale și intelectuale pentru străini și d'aceia istoria îi cunoaște de »greci«, »sârbi« și »bulgari«.

În luptele pentru eliberarea Greciei din anii 1821—1826 s'au distins eroii români: Bociar, Diacu, Palasca, Dracu, Ciavela, Cionga, Griva, Bucovala, Ceara, Caclandoni, Blahava etc. Neamul nostru a dat grecilor moderni pe primul ministru Greciei Coletii, pe bardul național grecesc Zalacosta, pe poetul grec Vlahos, pe profesorii universitari din Atena Pantazides, Papageorge, istoricul Lambros, pe mecenaii grecești Zosimade, Caplana, Averof, Sturnara, Toșița, Pinica, Mușicu etc. toți români de sud din Albania, Macedonia, Epir și Tesalia.

Pe lângă acești binefăcători apar grecii prin ingratitudea lor către români ca un popor barbar. În partea de nord a peninsulei și în țările aparținătoare coroanei sf. Stefan, vedem pe români

alături de sârbi, ajutându-i în toate direcțiunile. În urma manifestului împăratului Leopold I din 6 Aprilie 1690, prin care chemase popoarele din Balcani să se unească cu oastea împărătească contra turcilor, vedem pe patriarhul Arsenie III Cernoevici din Ipek îndemnând poporul la răscoală și emigrare. Prin patentul din 1701 au căpătat acești emigranți un fel de neatarnare în imoărăție.

Emigranții aceștia se numesc: vlachi, rasli, uskoți, pribegi sau șizmalci, dar nici decum sârbi. Corpus juris hungarica și jura regni Croatiae amintesc numai pe valahi; arhivul împărătesc cunoaște pe valahi și pribegi și legile țării Stiriiei vorbesc despre valahi privați și valahi adevărați. Astfel de numiri întrebuițează și comisiunea senatului de resbel din 1652. Aceste ne dovedesc, că emigranții patriarhatului Arsenie Cernoevici erau compuși din români, albanezi și slavii. Urmarea acestei emigrări e izolarea centrelor române din teritoriul muntos al vechei Candaviae (la vest de lacul Ohrida) și stingerea vieții românești în Rascia*) (Vechiul Vlah). Urmarea patentului din 1701 e contopirea românilor din Croația-Slavonia, și în parte din Ungaria în sârbi. Procesul slavizării românilor a început dela invasiunea acestui popor și durează până în zilele de astăzi. (Compară Hașdeu, »Etymologicum magnum Romaniae«, București 1893, III p. XXXIV; C. Jirecek, »Die Romanen«, Viena 1901, I p. 20 etc.) Așa d. e. în comuna Irig (în Sirmia) se cântă încă înainte cu 60 ani în biserica în strană sârbește și românește, până nu

*) Sub vechiul Vlah (Stari Vlah) a aparținut și teritoriul Dragacevo din regatul Serbiei de acum.

s'a iscat bătăle între românii și sârbii acestei comune.

Lângă Belgrad a fost satul românesc Martiniște pe timpul cuceririi Belgradului prin generalul Landou în 1789 (cf. F. Kanitz, »Das Königreich Serbien und das Serbenvolk«, Leipzig 1904, I. p. 21) dar acum începe teritoriul românesc în Serbia abia dela Pojarevaț și se întinde numai spre est și sud-est. Peirea românilor în Serbia am arătat-o în »Tribuna« 1906 Nr. 122. Noua cultură sârbească a șters numele românesc pretutindenea, ea a făcut, că cu greu să descoperi pe români, cari au jucat un rol în istoria sârbilor, și d'aceia cu datele următoare nu am exhaustat tema de sus.

În anul 1804 a chemat »Negrul George« (Karageorge) dela mănăstirea Manasia (lângă râul Resava) poporul din cercul Pojarevaț la răscoală contra turcilor. Lupta a început numai decât în teritoriul Resava (Branicevo) și Mlava, adică în partea unde locuiesc români. Centrul răscoalei a fost Kraguevaț, care se află pe atunci în mijlocul pădurilor de stejari. Teritoriul cercului Pojarevaț de atunci se numește Șumadia (Țara pădurilor); locuitorii acestor districte se ocupau atunci mai mult cu creșterea rimătorilor. Fiii teritoriului Șumadia au dovedit totdeauna curaj personal. Karageorge (George Petrovici Negrul), născut în Vișevaț (la est de Topola și nord-est de Rudnik) al cărui părinți veniseră în Serbia dela Podgorița (vechea Dioclea) aveă sânge românesc, precum îl au și ceilalți muntenegreni, cu toate că astăzi sunt de tot serbizați. Karageorge a fost întâiu servitor la faimosul Fazlipașa din Banicina și îl petrecea în acțiunile lui de jăfuire, pe urmă trăia ca țaran. Omorând pe un turc fugi (în 1796) cu

fi cătuși de puțin cu minte și nu i-ar lua la goană când vor să se apropie de dânșii. »Poftim, împăcați-vă, — le zicem însă, — dacă aveți cu cine!« — iară ei stau cuprinși de strâmtoare, și în cele din urmă tot vor ajunge la convingerea, că avea Generalul Doda dreptate.

Pace, bună înțelegere și lucrare împreună liniștită e cu puțină numai între oameni, care, preocupați de interesele comune, știu să se stăpânească însuși pe sine; urmașii nobilimii ungare însă, preocupați ca părinții lor numai de interesele lor particulare, n'au fost nici o dată și nu sunt nici azi în stare să se stăpânească și numai ajunși în mare strâmtoare se vor pleca la pace.

Așa au fost totdeauna, și noi cei azi în viață n'o să-i putem face altfel.

Este un iredentism românesc, căci cer românii din regatul ungar să li se redea drepturile, pe care le-au avut și care li se cuvin, să li-se redea pacea și puțină desvoltării firești, să li-se restituie ceea ce aveau când erau cetățeni austriaci, dar acest iredentism nu-i împinge spre Răsărit, ci spre Apus, nu afară de monarhie, ci spre acea parte a monarhiei, în care li-se lasă tuturora libertatea de desvoltare.

Dacă vor să scape de iredentismul acesta, oamenii de stat ai Ungariei au să dovedească, că nu a avut generalul Traian Doda dreptate și că suntem niște infami calomniatori noi, cari zicem și azi, că nu e loc pentru români, ca români, în viața constituțională a Ungariei.

Pus sub acuză! Dela tribunalul din Oradea-Mare a sosit ieri actul prin care dl Sever Bocu e pus definitiv sub acuză pentru articolul »O datorie sfântă« publicat în »Tribuna« dela 20 Martie 1907. Ceeace este mai curat în întreg procesul, e următorul fapt: Nu dl Bocu a scris articolul, ba nici nu a fost în Arad când s'a publicat; mai mult chiar: redactorul nostru a dat numele autorului, acesta s'a prezintat și a declarat că ia răspunderea, — și totuși tribunalul a respins excepțiile ce dl Bocu a ridicat și l'a pus pe d sa sub acuză. Actele s'au și trimis

părinții în Sirmia. Tata lui care nu volă să treacă râul Sava, fu omorât la dorința mamei (?) de un tovarăș (?) de al lui. În 1804 vedea pe Karageorge ca voevod sârbesc, și primul principe al Serbiei până în 1813. Atunci trecu în Austria și de acolo în Basarabia în exil. În înțelegere cu heteria grecească se reîntoarce Karageorge din Basarabia în Serbia (1813) să înceapă din nou războiul cu turcii, dar planul ăsta nu convenea poporului și lui Miloș Obrenovici și d'aceea fu omorât în apropierea de Smederevo (într'o noapte pe când dormea) de un voevod al său. Capul îi fu sculptat și trimis în Sтамбул pentru a fi expus la poarta Serailui. Trupul e îngropat în biserica din Topola.

Cel mai renumit erou în luptele purtate de Karageorge pentru eliberarea Serbiei, a fost românul Ioan Cursula.

Acest voevod s'a distins deja în 1804 în luptele dela Ceaceac, Caranovaț (pe Ibar) și în districtul Târni Vrh (la nord de Craguevaț) până când la apărarea Deligradului în 1819, sângerând din 16 rane căzu mort plin de glorie. Sârbii, rușii și turcii admiră vitejia lui. (cf. P. Kanitz, »Das Königreich Serbien und das Serbenvolk«, I. p. 591). Osemintele voevodului Ioan Cursula zac în Tvetke (la sud-est de Ceaceac).

La Varvarin (la gura râului Kalenicka în Mo-

dejă la președintele curții cu jurași, care va pune cât de curând termen de pertractare.

Ce i doare! Chestia unirei celor două biserici române într'o singură biserică română autonomă s'a discutat întâiu în »Unirea« din Blaj. »Budapesti Hirlap« dela 7 c. înregistrând discuția ce s'a pornit pe această chestie, scrie între altele:

»Pornirea din care a încolțit gândul acesta, este de-o ură izbitoare. Ce altceva ar putea să fie scopul acestei uniri, decât ca trei milioane de valahi cetățeni ungari să fie furiași sub influența puterii austriace, ca astfel să se mai creeze o chestie comună care să fie apoi izvorul nesecat al ciocnirilor dintre Ungaria și Austria. Atâta ar mai trebui: să avem biserici comune și școli comune, pentru că de unirea bisericilor vor să lege și unirea școlilor confesionale.«

Iar după ce se ocupă de articolul din »Unirea« și vrea să dovedească imposibilitatea realizării acestei idei, termină:

»Ortodoxul urește pe unit pentru că s'a desfiat de legea veche, iar unitul îl desprețuește pe ortodox pentru că e rămas îndărăt. Contradicțiile sunt în adâncul sufletului poporul și nici un reformator aventurier și inchipuit n'o să le poată înlătura. Tocmai de aceea — pentru că e o curată imposibilitate — dar mai ales pentru că este un gând neal, suntem indignați că le propagă organul oficios al unei mitropolii. Că ideea a fost sulevată în București, asta mărește încă responsabilitatea ce apasă asupra propagatorilor. O lămurire a guvernului, din rezidența mitropolitană dela Blaj, ar fi oarecumva necesară!«

Dar după procuror nu strigați?

Și dacă de-o sută de ori e imposibilă realizarea acestei idei, de ce vă spăriați? Dacă în legile țării acesteia este prevăzută până și neconfesionalitatea, atunci cum n'am avea noi românii dreptul să facem ce vrem cu și în bisericile noastre? Libertatea confesională este — absolută, ce le pasă dar ungușilor că românii vor să aibă legături confesionale cu frații lor — din Austria?

Și de ce vă speriați de ceea ce au făcut românii dela Secaș, cari au ridicat în sat o cruce și au decretat că aceasta nu e nici ortodoxă, nici unită, ci — românească!?

Răspunsul îl știe da oricare român.

Tocmai de aceea propaganda trebuie urmată. Suntem de-un sânge, frați! Ș'avem un Dumnezeu și-o cruce!

rava, la nord de Crușevaț) a fost în 1810 lupta mare între ruși și sârbi cu turcii, pe care a condus-o Karageorge cu voevozii Miloș și Milan Obrenovici, haiducul Velico și cu renumitul erou Ioan Cursula, care a arătat aici o vitejie deosebită. (cf. I. Vujic, »Putesestvija po Srbiji g. 1826, Pesta 1828, edit. nouă de Iovan Erdejanovic, Belgrad 1901, I. p. 136). La Varvarin fu învins inamicul puternic turcesc. Un tablou a lui Ranoșevici din 1897 glorifică pe voevodul Cursula.

Alt viteaz român e Hadji Cera, un călugăr, care în 1804 și-a plătit iubirea de patrie cu viața și care a știut să scrie cărți sfinte. Osemintele lui zac în biserica din Moravți (pe râul Ljig) cf. F. Kanitz, op. cit. I. p. 440. Afară de acest călugăr, trebuie amintit și călugărul din Focea (Bosnia) Ioachim Curlaga, care a dat în 1798 să se clădească biserica în Clisura (la sud de Pozega) asemenea acelei din Arille. Poarta mică dela iconostas e un lucru de artă în sculptură (cf. F. Kanitz, op. cit. I. p. 572).

Căpitanul Tințar Ianco, născut în Ohrida, a devenit renumit în luptele pentru eliberarea sârbilor, mai cu seamă în lupta la Deligrad. El a murit pe drum dela Șobar la Ciupria în 1833,

* Dela acelaș autor a apărut și călătoria prin țările românești: Putesestvija po Ungariji, Valahiji, Moldoviji Bezarabiji, Belgrad 1845.

Din delegațiuni.

Delegațiunea ungară a ținut ieri ședință plennară. Kmety a adus iar vorba despre discursul lui Aerenthal, care se exprimase pentru dualismul dela 1867, care — zice Kmety, a sărăcit Ungaria. Primește de altfel proiectul de buget.

A vorbit apoi Wekerle, laudând și apărând pe Aerenthal, care dacă este pentru dualism, asta nu înseamnă că la 1917 Ungaria n'ar avea drept de liberă dispunere în cele economice. Și apoi om cine poate să aibă păreri individuale. A rugat pe delegați să nu mai caute nod în papură!

Szivák s'a plâns că în străinătate Ungaria este atacată într'una, fără ca diplomații monarhiei să o apere.

Azi se va urma cu discuția asupra politicii externe.

FRANCO.

— Buletin exterior. —

Aventurierul intrat în serviciul tiranismului unul dintre cei mai tipici reprezentanți moderni ai aventurierului politic,ameleon trecut prin toate partidele politice din țara lui, Franco — a reușit să fugă.

Atotputernicul zilei de ieri acum fuge pe ascuns din țară, pe care a adus-o la nenorocire.

Coborând treptele palatului, după ce și-a luat adio dela familia regală, a cărei doliu el l-a provocat, în ochii aventurierului luceau lacrimi, — scriu ziarele. Poate l-au impresionat lacrimile reginei, jalea dinastiei zdrobite, poate că lacrimile au fost dedicate durerii pentru puterea pierdută, visurile sfărâmate... Și apoi vestitul dictator — a fugit.

Groaza, în care a fost până la frontieră și chiar mai încolo, nu l-a pedepsit îndeajuns pentru viclenia, cruzimea lui. Căci Franco a fost un om fără considerații, perfid și viclean, un politician, care și trada partidul și principiile fără nici o jenă. Un scop avea: s'ajungă la mărire; și l-a ajuns: câte victime au căzut însă ambiției sale, câți au fost împușcați fiindcă el a voit să fie — dictator.

Odinioară în opoziție, talentat și cu destulă energie și viclenie ca să poată face carieră, el observat repede că fiind în opoziție, nu se va putea înălța. Dinastia avea nevoie de un sprijin față de atacurile liberallilor, cari insuflate de opinia publică dornică de a ști pe regele demn de tronul lui și țară independentă, creșteau zi de zi. Iar regele nu și-a mai găsit oameni, cari să calce drepturile unui popor întreg. Atunci a venit

osemintele lui zac în mănăstirea Ravanita (lângă Ciupria) cf. F. Kanitz, op. cit. I. p. 279.

Biserica din Ribnița (la sud-est de Vallevo) clădită pe ruinele vechii mănăstiri are în apartamentul femeilor o inscripție, care ne spune, că frații Savko și Radul și feciorul acestuia Volin au zidit biserica aceasta în anul 1818 (I. Vujic, op. cit. Belgrad 1901, II. p. 50.)

Românii au dat sârbilor pe mitropolitul Gerasim Domnin, născut în Trapezunt, fostul episcop în Șabaț în anii 1816—1830, care a plecat în 1830 la Constantinopol. (I. Vujic, op. cit. II. p. 97.)

Statul sârbesc a fost întemeiat așa zicând de Miloș Obrenovici, pe care l-am amintit deja. L-am văzut întâiu ca voevod luptând alături de Negru George, iar în urmă îl vedem în fruntea mișcării pentru eliberare ca învingător și eliberator al Serbiei.

Miloș e născut în Gornea Dobrinia (la nord de Pozega, la hotarul dela Dragacevo, de aici a plecat în 1814 la Tacova (la nord de Ceaceac). În Dumineca Paștilor înainte bisericii din Tacova (în anul 1815) a lăsat să jure poporul, că se va răscula contra turcilor. Imediat vedem poporul prinzând arme. Tărâni (raia) din teritoriul Târni Vah, lagodina până la Batocina lângă Morava s'au distins în acele lupte mai mult.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până la două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târgulă să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

Franco. Și cu o istețime rară a știut să ia puterea adevărată, în mâinile sale; regele îi dădea voie liberă. Și Franco nu mai avea considerații, de nici un fel.

Ajuns la putere el nu a purtat grija poporului, a cărui prim dirigător era, și n'avea nici o considerație pentru regele, care l-a dat puterea cerându-i sprijinul. Au urmat luptele împotriva lui; astăvară începuse să se clatine stălpul, pe cari se răzima puterea lui Franco. Cu ușurință a aflat remediu: l-a aflat în — *gloanțele puștilor*. Au căzut zeci de oameni victime țării lui autocrate. El a dat poruncă să se împuște în oameni, a răscolit țara, încât o duse la marginea abisului, a suspendat constituția țării și s'a proclamat dictator. Sângele curgea sîroasă în Portugalia, opinia unei țări întregi gemea sub tiranismul, care controla și împiedica orice mișcare. Lupta se mai domolea sau reîncepea iarăși. Țara s'a predat lui Franco, dictatorului.

Țar dictatorul a dat de veste Europei: în Portugalia totul e liniștit...

A venit însă răzburarea. Căci poporul se răzbură; dacă nu imediat, apoi mai târziu. Victima răzburării n'a căzut însă cel, care a fost de vină la toate, ci — regele.

Franco a scăpat. El, care a cauzat nenorocirea țării, care l-a îndemnat pe rege să sancționeze toate ilegalitățile sale fără considerare că mai târziu regele poate cădea victimă acestor îndemnuri, a rămas teafăr. A fost cea mai crudă fatalitate, cea mai mare nedreptate a oarbei sorți, ca nevinovatul să cadă iar cel vinovat la toate să scape.

Fuga lui Franco.

Madrid, 7 Februarie. Fostul prim-ministru dictator a sosit aici ieri la amiază. În decursul călătoriei a părăsit automobilul, în care călătorise, și dela o stație mai mică a luat trenul de post. Aici în Madrid puțini au observat sosirea, atât de bine a știut să țină Franco în secret călătoria. Fostul dictator a luat mii de precauții ca să se evite un atentat. Luând locuința în »Hotel dela Pais« el a dat poruncă strictă să nu lase pe nimeni înăuntru. Poarta hotelului a fost păzită strașnic de mulți detectivi și comisari. Aceștia au primit ordin să nege prezența lui Franco. Se adunaseră anume o mulțime de ziaristi, cari voiau să vorbească cu Franco și să-l fotografieze. Toți doriau să-l vadă măcar pe renumitul dictator. Nime însă n'a putut pătrunde la Franco; dar nici de văzut nu l-a văzut nime. Încă astăzi pleacă la Paris.

Cu Franco e și nevastă-sa și băiatul. Au stat însă puțin la Madrid. Plecarea a avut loc dintr'odată, fără de veste. Iată cum s'a făcut, ca să înșele lumea și ca persoana exdictatorului să nu

Răsculații cuceriră Pojarevaț și ținură aici adunarea (scupcina), aci și-a ales Miloș un conac modest ca reședință pe care l-a schimbat în an. 1818 cu conacul din Craquevaț, unde a rămas două decenii.

Teritoriul la sud de Tacova se cheamă Țârna Gora, din acest district era nevasta lui Miloș principesa Liubița, care e îngropată în mănăstirea Cruședol (în Sirmia). Portul poporului din districtul Țârna Gora seamănă mult cu portul românilor din teritoriile muntoase din Bănat și Ardeal. Teritoriul Dragacevo bine cunoscut prin multe nume topografice românești, a cărui locuitori războinici și hiperradicali și constituiesc un popor bine dezvoltat de un ten și păr negru.

Miloș are doi frați, cel mai bătrân Milan fu trimis în 1809 în carterul general rusesc în Muntenia ca reprezentant al poporului sârbesc, dar a murit în 1810 în București. Osămintele lui Milan se află acum în satul Herești (Ronânia). Al doilea frate al său numit Ievrem a fost vovodul valahilor Șabaț, Vallevo și Belgrad (1816 până la 1831) și era însurat cu Tomania, a căror fiu Miloș (născut la 1829), a luat de nevastă pe frumoasa fiică Maria a boierului Catargiu, din care legătură conjugală s'a născut primul rege sârbesc Milan. Ievrem a murit pe moșia Manasia (în Muntenia) în 1856, iar fiul lor Milan a murit în vârstă de 33 ani în Belgrad în urma unei vieți plătute peste măsură, până ce nevasta lui, Maria, era una din patru surori prin frumusețe renumită fiică a boierului moldovean Catargiu.

(Va urma).

fiu în pericol: înainte de plecare s'a început mișcare mare la poarta principală. Se aduceau bagaje, servitorii se purtau; când colo nu vine nime. Franco ieșise deja pe o ușă laterală și mișcarea s'a făcut numai ca să înșele lumea. La gară s'a dus pe căi cu înconjur; tocmai așa și în gară, la vagon; a luat un vagon separat, care nu s'a copiat de tren decât în momentul plecării. Perdelele vagonului erau lăsate în jos. *In tot timpul era păzit de detectivi, cari nu-l lăsau din vedere.* Nime n'a fost lăsat la vagonul lui sau în apropiere de el.

Iată cum a sosit: După ce a sosit trenul în gară, Franco nu s'a dat jos din vagon până când nu au ieșit toți volajorii. Apoi, încunjurat de o mulțime de funcționari, de poliție și de gară, de o droaie de detectivi și comisari, a plecat, mereu păzit de aceștia, la hotel. Aici a scris un nume fals în registru și a poruncit să se respingă orice scrisoare venită pe adresa lui. N'a primit decât pe consulul portugalez, dar și pe acesta cu mari precauții.

Dela Orăștie.

Asupra bravurei din clubul »politic« românesc dela noi, s'a înlins vorba deja prea mult. Interesant pentru mine, care am provocat discuția, e faptul, că cei vizati de mine, n'au venit cu reflexiunile lor la »Tribuna«, care prin independența ce și păstrează în presa noastră, de sigur însoțea ideile false, straniu ori chiar periculoase din cutare răspuns, cu un comentariu, care puneă fiecare idee la locul său, — ci au recurs cu puțini mai puțin ca trei răspunsuri la »Lupta« care le-a publicat bucuros, fără cea mai mică contra-zicere, fără să le facă necesarele corecturi, îndrumări spre puncte de vedere mai »mondene«.

Ca să înțeleagă și ceilalți »Tribunei« ce spun, amintesc, că în cele 3 răspunsuri apărute în »Lupta«, în unul se dădea deplină dreptate poporului a-și bate oarecum joc de domni săi, că doar și domni trăiesc rău între ei, ori în jurul cuiărei bănci, deci poporul iete pildă și face asemenea unde poate, că nu-i nici o greșală. Acesta e sensul articolului prim.

În al doilea articol răspuns, un domn F., (o fi însuș matadorul mișcării de aruncare a poporului asupra »domnilor«), — luând peste picior tot lucrul, spune, că ce s'a aprins așa de tare »Oar-zân«-ul d-voastre pe urma celor petrecute, că doar dacă locul unui »dascăl« (e vorba de învățătorul I. Brangă, care era secretarul clubului vechiu) l-au luat »trei funcționari de bancă«, apoi nu s'a pierdut nici o valoare! Mai ales, zice, când »unul e cu pricepere recunoscută în chestii juridice!«; adevărat unul din cei trei secretari, e, mă rog, capacitate juridică la Orăștie! Auzi tu frate! Vezi asta n'o știam nici eu, nici alții la Orăștie, afară doar de însuș domnul ce se prețue pe sine așa de frumos! Dar acum stau și mă ciudesc, că oarecare din trei să fie cel »recunoscut«? Știu că este între ei unul, care a fost înscris la jură, dar știu și aceea, că n'a făcut nici măcar unul din cele examene grele pe care trebuie să le facă un avocat, pentru că abia după acelea să aibă drept a să numi »jurist«, ori chiar »capacitate juridică«. Ca acest domn să fie la Orăștie, unde avem juriști, — să fie el capacitate recunoscută, asta zău mie mi-e de tot hazul. Și, oar-zân cum sunt, iată o și spun asta.

Dar nu asta impoartă. Tot omul are drept a crede despre sine ce vrea; cel cu capacitate »recunoscută«, cu același drept poate scrie despre sine în »Lupta«, că e tot așa de adânc filolog, în limba română, ba și geolog, ba și scrutător metafizic, și mai știu eu ce. La asta are drept.

Dar nu are voie un ziar să dea loc la astfel de păreri stranii, cari arată o boală în judecarea afacerilor de obște românești! Scrisori în care poporul să fie încurajat a călca în picioare judecata așezată, cumpănită a inteligenței sale; scrisori prin cari un obscur să fie glorificat că e capacitate »recunoscută«, prin ce îi dai indirect înbold să meargă numai înainte pe calea apucată, — e de regretat că se publică. Peste mizeriile locale încă un ziar bun va cercă să treacă cu superiotate, fără a cochetă cu curente rele ori cu oameni ce reprezintă curente rele, nici decum.

E vorba că se va organiza partidul național. Cerce cel dela »Lupta« a se răzima pe aceleași principii pe cari le propagă prin scrisorile din

Orăștie și vor vedea ce binecuvântare vor aduce pe capul partidului.

Eu nu-s democrat? Ba cel puțin ca toți trei corespondenții »Luptei« la olaltă. Dar eu pun și rațiune în democratism. Fiecare la locul său! Poporul ne e nădejde, poporul ne e frate, dar el de sine, nu se știe duce la bine, ci ori unde a ajuns la ceva bine, numai cu conducerea cuminte a fiilor săi cei mai buni, a ajuns! El e mâni, picioare, brațe, piept, inimă, — inteligența e creierul, care chibzue cum să se folosească de mână ici, de picior coala, de umăr dincoala, ca să răzbească la bine! Vai de mâinile și picioarele cari se vor răscula contra creierului, nu se mai iau după el, îl aruncă dintre ele, și se vor lua de aci încolo după — nas!

Mai ales însă, e aceasta primejdios la noi românii din Ardeal și Ungaria, care nu ne putem permite luxul a lăpăda dintre noi pe nimenea, cu atât mai vărtos nu a ne întoarce asupra inteligențelor noastre, când ei nu fac nimic rău, ci numai ce pot mai bun pentru popor, pentru neamul întreg!

Oar-zân.

Intâmplările din Portugalia.

Așezarea cadavrelor pe catafalc.

Lisabona, 7 Februarie. Ieri seara la orele zece cadavrele regelui Carlos și a principelui moștenitor au fost așezate în sicriile mortuare. De față au fost întreagă familia regală, miniștri, toți dignitarii de curte și medicii. Sicriile au coperișul de cristal. Pieptul regelui e împodobit cu medalii portugheze, pe mâni poartă mănuși albe.

După aceste pregătiri cadavrele au fost duse cu mare pompă în biserica palatului. În cortegiu a luat parte afară de familia regală, prințul de Oporto și amiralul Capello, care a dus coiful și sabia regelui. Sfârșitul ceremoniei a fost anunțat cu salve de tunuri.

În odaia mortuară s'au petrecut scene sguuitoare. Regina îngenuchind lângă cadavrul regelui s'a rugat mult, l-a îmbrățișat și sărutat pe față și apoi a izbucnit în plâns. Regina a putut fi depărtată de lângă sicrie numai cu forța. Tot așa scene s'au petrecut când regina-mamă și infantele Manuel, noul rege, s'au despărțit de cadavre.

Alte știri.

Se confirmă din nou știrea că imediat după asasinarea regelui și principelui s'a încins o luptă de stradă între revoluționari și soldați, pentru că aceștia din urmă nu s'au aliat cu asasinii. Dintre revoluționari au căzut 4 inși.

În trăsura regală s'au aflat 12 gloanțe. Medicii sunt de părerea că regele și principele moștenitor au fost omorâți de unul și același gionte, care a perforat mai întâiu corpul regelui și apoi s'a oprit în al moștenitorului de tron.

Londra, 7 Februarie. Prim-ministrul Ferreira a spus unui corespondent al ziarului »Daily Mail«, că în Portugalia domnește liniște deplină și că poporul aprobă politica noului guvern.

— Cea dintâi datorie a noastră — a zis ministrul — este ca să câștigăm încrederea poporului. Presei i-am redat libertatea și prisionierii politici au fost eliberați. Asta e un pas însemnat, care, cred, va convinge pe fiecare despre bunele noastre intențiuni.

Deliberări.

Mai mulți arestați au fost eliberați între cari doi ziaristi republicani, doi deputați disidenți și 3 deputați republicani. În arest sunt ținuti numai acela despre cari s'a dovedit că au călcat legea anarhistă.

Republicanii.

Machado, conducătorul partidului republican a declarat unui corespondent al ziarului »Petit Parisien« că partidul lui n'a fost amestecat în complotul contra regelui.

Timpul lucră forțat pentru principiile republicane, cari au pătruns în sânul tinerimei și în a treia parte a inteligenței portugheze. *Peste doi-trei ani statul nu va mai fi monarhie.* De altă parte asasinarea regelui e începutul unei revoluții sângeroase.

Franco în Paris.

Paris, 8 Februarie. Exdictatorul Portugăliei, Franco, a sosit aseară aici. El a venit peste Bordeaux. E însoțit de soția și fiul său. Vrea să se stabilească în Germania, unde fiul său va urma la universitate.

Intr'o convorbire ce a avut-o cu un redactor dela »Temps«, el a exprimat speranța că Portugalia se va reculege încurând din starea actuală. Vrea să trăiască retras, fără a mai face politică. Patria își va revedea-o, după ce se vor liniști spiritele. Desminte știrea despre scenele violente ce s'ar fi întâmplat între el și regina.

Sentința de moarte.

Madrid, 8 Februarie. *Se asigură că atunci, când Franco a prezentat regelui Dom Carlos ordinul privitor la expulsarea politicianilor regele a zis:*

— Știu bine că asta e sentința mea de moarte, dar subscriu!..

Acțiunea de scăpare a școalelor.

Școalele românești din cottul Treiscaune.

Din comitatul Treiscaunelor primim următoarele rânduri:

Nicăiri poate legea lui Apponyi nu ne va fi mai vătămătoare ca între români din săcuime, mult mai număroși decât se crede.

În părțile curate românești, sau pe unde românii formează o majoritate puternică și locul cu popoare mai puțin primejdioase ființei noastre naționale ca bunăoară sașii, sârbii sau rușii, căderea școlii românești și ridicarea școlii de stat nu formează încă o primejdie de existență.

Nefiind sprijinită afară de școală, limba ungurească nu poate fi învățată și impusă prin un singur om, învățătorul de stat unui sat întreg și dacă școala ungurească va fi un instrument de prostire cel puțin ea nu va putea fi un mijloc de maghiarizare a copiilor de români.

Între săcui însă e altcum. Aici mulți și-au uitat limba și între ceilalți, cunoștința limbii ungurești s'a răspândit sau se răspândește tot mai mult, căci românii formează o mică minoritate în masa compactă a săcuilor. Școala ungurească, fiind ajutată de împrejurările etnice, poate să devină o părghie puternică pentru grăbirea procesului de maghiarizare ce ne amenință necontenit. Căderea românismului aici înlesnește înaintarea maghiarismului cuceritor spre părțile românești ale Ardealului.

Pentru aceea salvarea școalelor noastre din săcuime și mai ales din comitatul Treiscaunelor e o problemă importantă.

În comitatul Treiscaunelor trăiesc aproximativ (după șematismul călindarului arhidieceșan pe anul 1908) vre-o 27.000 de români ortodoksi. Cele câteva mii de români uniți s'au maghiarizat cu totul.

Dar și printre ortodoksi numărăm vre-o 5 până în 6000 de suflete pierdute în limbă deși nu în conștiința lor de români. Ceilalți susțin un număr de 16 școale românești confesionale dintre cari avem 10 școale cu câte 1 post de învățător, 5 cu câte 2 posturi și una cu trei învățători, cu totul deci 23 de învățători cari predau românește în Treiscaune.

Săptămânile trecute s'a ținut în Brețcu, scaunul protopopiatului un sinod protopopesc sub prezența d-lui protopop Constantin Dimian. Punctul de competență al discuției a fost felul cum parohiile vor face față noii legi școlare urcând salariile, spre a salva școalele noastre. Trebuie să constatăm cu durere că s'au văzut între preoții prezenți mulți pesimiști, predispuși de a jertfi aceste cetăți ale limbii noastre fără rezistență vrăjmașului, așa bunăoară părintele Negoescu din Intorsura Buzăului și părintele Furtună din Covasna oierilor bogăți. Dar doi bravi preoți întâu părintele Ioan Rafiroiu din Cernat apoi părintele Ioan Olteanu din Poiana-Sărată au rostit cuvinte energice și demne de laudă cerând să se facă tot ce se poate pentru salvarea școalelor noastre. Aceste cuvântări au ridicat mult moralul celor descurajați.

Este de dorit ca și consistorul din Sibiu să intervină pe lângă cei slabi îndemnându-i să-și facă datoria. Dacă consistorul își va face datoria, ajutând în caz de nevoie și cu mijloacele sale comune cele mai slabe, atunci credem că toate școalele din Treiscaune vor fi salvate. Într'adevăr, nicăiri nu va fi nevoie mai mare decât aici ca consistorul să dea chiar și din mijloacele eparhiei pentru a mântui școalele noastre.

Facem apel la toți preoții din protopopiat ca să depule toate silințele spre a convinge și înduplecă poporul pentru a susține mai departe școalele sale. Sunt unele comune unde, ca în Brețcu, Mărtănuș, Poiana Sărată, se poate nădădui că silințele preoților vor fi încununat cu izbândă și școala va fi salvată.

Până la 1 Martie st. v., conform unui ordin-circular al consistorului, toate sinoadele parohiale vor trebui să se rotească dacă vor să susțină școalele sau nu. Așteptăm până la data aceasta. Dea D-zeu ca să vă pot trimite atunci vești cât mai bune.

Situația.

Dela cameră.

Din cauza ședințelor delegației maghiare, care continuă a fi acum unicul punct de atracție în politică, deputații au vacanță. Ședințele camerei se vor deschide abia după terminarea ședințelor delegației.

Ieri, în 6 Febr., camera a ținut — în plină vacanță, căci de Marți nu mai sunt ședințe, — o scurtă ședință de vre-o 5 min., aceasta e ultima totodată, până la redeschiderea camerei. După cum am anunțat deja ieri, camera va discuta, imediat după redeschidere, mai multe proiecte fără deosebită importanță.

Un caz caracterizător.

În ședința de Marți a camerei deputatul Ugron Gábor l-a numit pe ministrul de externe Aerenthal »măgar«. Cazul a făcut chiar nițică senzație și se vede că deputații unguri au fost atât de mulțumiți de fapta asta erolcă și le-a plăcut atât de mult, încât unii, însuflețindu-se au strigat și ei »măgar« la adresa ministrului. Iar a doua zi ziarele maghiare au dat să înțeleagă »satisfacția« lor pentru ținuta lui Ugron.

Vine însă desiluziunea: Ugron și-a revocat cuvântul spunând, în delegație: că el numai a »mormăit« ceva înaintea nasului și nici decât n'a voit să insulte pe ministrul Aerenthal. Cuvântul »măgar«, — zice Ugron — nu se referea la el. Wekerle, și desigur și Aerenthal, a cărui ținută bărbătească lătră pe șoviniiști, încă mereu obișnuți să facă gură, din sărite, au luat scuzele lui Ugron, mulțumiți, la cunoștință.

Cazul e caracterizător. Lei imblânziți nu mai răcnesc, ci »mormăiesc«, — ca pisicile.

Din Bucovina.

Jubileul de 30 ani al »Junimei«. În curând societatea academică »Junimea« din Cernăuți își va serba jubileul de 30 de ani de existență. Această serbare va avea caracterul unei adevărate sărbători la care va participa toată românimea bucovineană.

»Junimea« s'a întemeiat în anul 1878, imediat aproape după desființarea primei societăți studențești din Bucovina »Arboroasa«, întemeiată în Decembrie 1875, adică în același an în care s'a înființat Universitatea din Cernăuți.

Cel dintâi președinte al »Junimei« a fost dl Dimitrie Onciul, pe atunci student în filozofie la Cernăuți, azi profesor de istorie la Universitatea din București.

Cei dintâi ani de existență ai »Junimei« n'au fost tocmai fericiți. Chiar din anul al doilea, discordia a intrat între membrii ei cari s'au despărțit în două, o parte, — cea mică bine înțeleasă, — înființând o societate aparte, condusă după principiile și regulamentele societăților studențești germane. Acea sciziune în sânul studenților români bucovineni a fost atât de puternică în cât există încă. Și azi, la prilejuri mari, se văd două tabere de studenți cu priviri deosebite, cu port deosebit, și uniți sau mai bine zis asemănători numai cu gândul, — căci li încălzește același gând românesc. Așa s'au prezentat studenții români bucovineni la expoziția din anul trecut, așa și cu prilejul serbărilor orânduite cu ocazia excursiunii făcute de soc. »Carmen« la Cernăuți și Suceava. Mai ales atunci n'am putut înțelege, cum pot trăi viață a parte niște oameni pe cari aceleași simțiri îi frământă, aceiași etuziasm le înalță inimile și pe ale căror buze aceleași calde și frățești cuvinte fluturau.

Din rivalitatea între aceste două societăți s'a născut însă o emulație grozavă, din care prestigiul moral al studenților a crescut. »Junimea« a reușit repede să-și câștige locul de întâietate și să intereseze aproape toată românimea bucovineană la activitatea ei.

Și această activitate a fost foarte variată. Așa de pildă, la 1881 »Junimea«, a deschis, în prezența poetului George Sion, cabinetul ei de lectură, în care se puteau citi atunci 40 de ziare și reviste. În același an, societatea, mulțumită și sprijinului dat de studentul în teologie Conon Aramescu-Donic, azi episcop al Hușilor, își întemeiează și o bibliotecă. Această bibliotecă, în decursul anilor, se îmbogățește în mod simțitor. Azi ea are 3048 opuri în 4382 volume și broșuri. Iar în cabinetul de lectură se află 60 de ziare și reviste literare și științifice. Fondul general al societății eră acum un an de 12.773 coroane, din care 6424 coroane fond neatacabil.

Dar cabinetul de lectură al »Junimei« nu este prima alcătuire culturală de acest soi în Bucovina. Cu 19 ani mai înainte, adică în 1862 se înființase în Cernăuți »Reuniunea română de lectură«, prezidată de vrednicul și înimosul român Mihai cavalier de Zotta. Cu prilejul inaugurării acestei reuniuni, Alexandru Hurmuzachi vicepreședintele reuniunii, a ținut un strălucit discurs în care a spus, printre altele, că românii trebuie să lupte din răsuputeri pentruca »poporul să ajungă a fi reprezentat în toate stările și breslele«. Iar opera de cultivare a poporului, Alexandru Hurmuzachi o impunea ca »o datorie de onoare națională«.

Această »datorie de onoare națională«, societatea academică »Junimea« și-o îndeplinește azi cu multă vrednicie. Afară de opera culturală și socială ce o săvârșesc la oraș, membrii acestei societăți s'au coborât și în rândurile poporului, căutând să-l lumineze, prin sfaturi înțelepte, prin desvelirea tainelor naționale pe care și el trebuie să le cunoască, prin ridicarea morală și intelectuală a țaranului român din Bucovina.

Pentru realizarea acestei ținte nobile, studenții din »Junimea« organizează în fiecare an turneuri culturale, pentru a ține conferințe luminoase în satele locuite de români. Rezultatul acestor conferințe e admirabil. Dovada s'a făcut și cu prilejul expoziției, când am putut să admirăm atâtea

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

sute de țărani bucovineni, aduși tot de societatea »Junimea«, țărani cu o mentalitate cu totul superioară țăranului din România.

... Iată de ce românii din Bucovina dau caracterul unei sărbători naționale sărbătorilor jubilarilor »Junimelei«.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 8 Februarie n. 1908.

— In chestia organizării partidului național cerându-ni-se mai multe lămuriri din partea celor ce doresc să se înscrie, facem cunoscut următoarele:

In cancelaria centrală din Arad, se lucrează acum la stabilirea formularelor și a cataloagelor necesare. Se va notifica apoi numirea bărbaților de încredere pentru fiecare comitat, iar aceștia la rândul lor vor purcede la organizarea comitatelor, uniform și după aceleași rezoane. Se va face apel de înscriere tuturor românilor, până la cel mai modest țăran, urmărindu-se ideea fericită de a grupa pe toți sub acelaș steag, ca astfel să pună toți umărul și să lucreze pentru promovarea binelui obștesc.

— Redacțional. Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra studiului istoric ce începem să publicăm azi din peana valorosului nostru colaborator dl Teodor Filipescu. Ne face plăcere putând să dăm și acest studiu, care e o nouă dovadă nu numai a cunoștințelor vaste, dar mai presus de toate a interesului mare ce dl Filipescu are pentru toate problemele culturale române.

— Invățători români acuzați de agitație. Comisia permanentă a comitatului Arad a ținut ieri ședință, în care inspectorul regesc de școale dr. Varjassy Árpád a raportat despre scăderile aflate adeseori în școlile confesionale române din comitatul Aradului, precum și despre cazurile disciplinare ale învățătorilor Dimitrie Popovici din Cuvin și Nicolae Magier din Vidra, acuzați de agitație în contra »nației« maghiare, pentru ce au și fost puși sub acuză din partea procuraturii din Arad, și pentru neglijarea limbii maghiare în școale.

Inspectorul regesc a spus următoarele în raportul său despre cei doi învățători: Dimitrie Popovici, învățător confesional român în Cuvin a ținut în cârciuma satului o vorbire agitatorică în contra »nației« maghiare, iar în contra inv. Nicolae Magier ministrul de culte a ordonat cercetare disciplinară pentru »neglijarea limbii maghiare în școală«. Inspectorul regesc cere ca comisia permanentă să se adreseze către P. S. S. episcopul I. I. Papp, ca autoritate superioară școlară, ca și P. S. S. să pornească cercetare disciplinară în contra inv. Magier, »vinovat de agitație în contra statului maghiar«.

Pentru un lucru de nimica, știm, domnii învățători vor trage scurta, dar să le fie de învățătură și altora aceasta; a nu se împrieteni cu toți trași-împinșii, ca dl Magier cu à la Rusz Béla, cari pe urmă îi denunțiază în chipul cel mai murdar și mincinos.

— Promovare. Ni-se scrie: Dl Virgil Beșan, fiul dlui Mihalu Beșan, notar public în Lugoj, a fost promovat la universitatea din Cluj de doctor în științele juridice.

Il felicităm!

— Căpitanul orașului Arad, în urma apelatelor ce au făcut socialiștii români din Arad, a retras ordinul prin care oprea ca la adunarea socialistă să se vorbească românește.

— Socialiștii români din Orăștie și jur vor ține mâine (Duminecă) o mare adunare populară cu următorul program: *Lupta pentru sufragiul universal și politica guvernului.*

— Din Fiume ni-se scrie cu data de 6 Febr. următoarele: Ieri seara a sosit aici iubitul deputat din Arad, dr. N. Oncu. Am fost avizat telegrafic și așa l-am așteptat la gară. A luat cvartir la Hotel Deac. Azi dimineață a plecat cu trenul de St. Peter la Nizza. Zice că până la Fiume călătoria l-a făcut foarte bine, ceace s'a și observat, fiind bine dispus.

Ieri m'a cercetat și studentul în medicină Virgil Muntean din Blaj, care a făcut excursiune la Abbazia.

Până acum am avut aproape 2 săptămâni bora mare, însă ieri am avut timp frumos. F. A. Degan.

— Se întorc acasă. Ieri seara a sosit la Fiume vaporul »Germania«, aducând 1907 emigranți. Pe drum au murit 3 inși, iar alți 3 (2 femei și un bărbat) au înnebunit. Câțiva au fost aduși gratis, și toți se întorc ca val de ei: amărâți și fără bani.

— Premiul Nobel. Se scrie, că e vorba ca în anul acesta premiul Nobel să se dea literatei Carmen Sylva, drept omagiu pentru activitatea sa literară în spirit pacinic și cultivând bunătatea de inimă.

— S'a executat! Conform programului stabilit la »Kossuth asztaltársaság«, sub prezidenția patrioților Schrödér György (acum Sófalvi), fiind secretar Schwarz Zsiga (ăi cu covoarele), Koszta János s'a executat azi: a rostit vorbire patriotică în fața statuel celor 13 generali executați la 1849, preamărind virtuțile și închinându-se memoriei lui Asztalos Sándor, care la 1848—49 băgase groază în românii și sârbii din Arad.

Rușinea asta e mare, dar nu poate surprinde pe cei ce-l cunosc pe dl Koszta. Prin anii optzeci deja, d-sa se făcuse vinovat de tradare națională, când devenise colaboratorul lui Réthy Laszlo, a cărui carte în contra românilor o traduse. Atunci s'a scuzat, zicând că românii nu-l ajută, nu-l dau pâine. Ani de zile s'a llingușit apoi pe lângă unguri, dar nici aceștia nu l-au pricopsit. În cele din urmă, români generoși l-au primit între ei, i-au dat post, situație.

Iată cum d-sa răsplătește însă neamul! Socotim, că avem a face cu aberațiuni, cari se pot pune mai mult în socoteala nopților petrecute la »Kossuth asztaltársaság«, decât cu — convingeri.

— O nouă rectificare. Azi am primit o scrisoare dela vicenotarul Mihelics Márton din Apát, cel cu daravera lui dela teatrul din loc, în care ne scrie că dânsul n'a făcut nici un scandal în decursul reprezentațiunii; n'a fost beat ci în dispoziție bună, dar ieșind — în pauză — afară un poliștist l-a provocat să se legitimeze fiindcă nu-l cunoștea. În pălărie, recunoaște, că a avut o peană de corteșire, dar cu inscripția »Se treiasca Leukucz Ambrus, biró«, pe care a purtat-o fiind în toată alegerea de primar din Apát. Mihelics încheie scrisoarea cu următoarele: »Copita de cal însă se vede. Foile ungurești au umflat cazul crezând că lovesc într'un »valah« din partidul lui Lucaciu, s'au înșelat însă că au lovit într'un maghiar veritabil«.

— Amorul episcopului. Ziarele maghiare aduc știrea senzațională despre amorurile episcopului Párvy Sándor, prigonitorul slovacilor. Acest episcop se zice că a descheiat colieul prețios dela gâtul unei doamne care umbra la el, îi luă și bafista de dantelă de Brüksella și e dispus să îi le dea înapoi numai cu condiția dacă dama în chestie H. S. îi va face o vizită fără martori, în locuința lui din Császár-fürdő. Doamna H. S. l'a pârât pe eminența sa. În legătură cu aceasta au mai scris ziarele maghiare și aceea, că episcopul a promis unei văduve o despăgubire de 30.000

coroane, fiindcă s'a mutat din provincie la Budapesta în interesul acțiunii de maghiarizare (?), ori mai bine: să fie aproape de Eminența Sa.

— Iarnă grea. Din mai multe părți ale Ardealului se vestește că de trei zile cade într'una zăpada. Comunicația se face cu mari întâzieri. Aceleași știri ne vin din Galiția, unde zăpada e de jumătate metru.

Iar din Berlin se telegrafiază că în urma viscozelor mari, legătura telegrafică cu Prusia de răsărit e întreruptă.

Și din Ungaria, legătura telegrafică și telefonică spre România abia se mai poate menține.

— Hoțiile lui Kardos, pe care Kossuth Ferencz l-a recomandat și voia să l facă cu s'la deputat la Beluș, în contra lui dr. V. Lucaciu, — sunt mari de tot. Iată cine și-a reclamat până acum banii »depuși« în banca acestor ovrei:

Vécsey Tamás	240.000 cor.
Fehér Miklós	440.000 »
Hajdin Leó	20.000 »
Lóna Dánielné	1.580 »
Kádár Árpád	9.580 »
Singer Manó	3.000 »
Kállupka István	15.000 »
Szllágyi Gézané	1.650 »
Tóth György	260 »
Rosniker Ferencz	530 »
Grünfeld Manó	5.000 »

Poliția l-a scos din sanatorul Schwartzler pe Kardos Árpád, dovedindu-se că simula numai boala, iar lângă Kardos Poldi, care într'adevăr e bolnav, a pus un detectiv ieri, iar azi îl vor duce în spitalul deținuților. Kardos Zoltán și Géza au fost arestați aseară.

Ziarele din Budapesta aduc amănunte despre înșelătoriile cumplite ale acestei dinastii de neomaghiari. Bătrânul Poldi, cu fiii săi Árpád, Zoltán și Géza (pe al patrulea l'ar fi circumcis: Taksony!) erau niște hiene. Pe ziaristul Velgelberg Leo așa zicând l-au silț să se împuște, câștigând pe urma lui 10.000 cor.

Acum s'a aflat și aceea, că pentru alegerea dela Beluș, Árpád a cheltuit 60.000 cor. din banii băncii, adică a nenorociților cari și-au depus banii la această ban-dă!

Tot acum s'a aflat, că bătrânul și fiii purtau înainte numele de Kohn. Sub acest nume Poldi băcsi eră cunoscut la Seini ca — doctor. Cu prilejul unei operațiuni care n'a reușit, s'a descoperit însă că el n'a învățat în viața lui — medicina, ci este un simplu jidan galițian. S'a mutat atunci la Budapesta, unde câștigând odată la loterie 1000 coroane, și-a schimbat numele și a înființat bancă și »a operat« mai norocos decât la Seini, până ce în sfârșit a fost dat de gol, încât probabil n'o să mai — opereze!

— Infrățirea maghiaro-sârbă. Se vestește din Zagreb: Pe ziaristul radical sârb Marcovici, care scria articoli despre necesitatea înfrățirii maghiaro-sârbe, în noaptea trecută l-au atacat niște studenți sârbi liberali și ocărând pe Kossuth și pe maghiari, l-au dat afară din cafenea, după ce întâu l-au pisat bine.

— Români slabi. Din Ludoșul de pe Murăș se scrie: Duminecă, la 2 Februarie președintele partidului kossuthist din cercul Ludoșului, Csontos Miklós a dat un prânz mare, în comuna Tăurenli de câmpie, în onoarea deputatului cercului Eber Antal, unul dintre cei mai volnici când e vorba de înjurături la adresa deputaților noștri naționaliști. La acest prânz au ținut și la parte și doi români, doi mari proprietari de pe câmpie: Teodor Moga din Mező Záh și Marius Elekes din Mező Velkér.

Ce vor fi căutat acești români la banchetul unui om care nu știe decât să ne înjure, — nu ne putem da seama, zice »Lupta«.

— Români bravi. »Libertatea« aduce meritare laude românilor din German (tractul Vârșetului), cari deși sunt numai 70 fumuri, în ziua de 26 Ianuarie n. au decis să susțină școala confesională, fără a cere ajutor dela stat.

— Donațiuni. Ni-se scrie: Cu bucurie am onoare a Vă aduce la cunoștință, că dl Nic. Bogdan, directorul exec., al Instit., de credit și econ., »Șolmul« din Vășcău — ni-a promis solemn că remunerațiunea sa de 324 cor. 80 fil. — o predă bisericii rom. gr. or. din Vășcău-Bareșț

cu mențiunea să se acopere spesele zugrăvirii aceleia, de asemenea dl *Georgiu Todan* teolog abs. și ales preot în Băița (Vașcău) 20 cor.

Primească marinimoșii mulțămitele noastre sincere, Dumnezeu să le răsplătească cu darurile sale cele bogate. *V. Sala.*

— Știri dela Sibiu. »Societatea română de lectură din Sibiu« (Casina română) își ține adunarea generală ordinară Sâmbătă în 15 Februarie n. a. c. la orele 5 după amiază, în localul propriu.

— Concertul de Joui seara, dat din partea Reuniunii române de muzică din Sibiu a succes foarte bine. (»Telegraful«).

— Natura face mari servicii omenirii fiindcă-i servește cu medicamente. Intre cele mai excelente medicamente se numără și oleiul de pește care are un gust plăcut. În formă de »Emulsiune Scott« oleiul de pește este de o putere vindecătoare, având un gust bun. Nici dintr'o casă să nu lipsească »Emulsiunea Scott«, care se capătă în fiecare farmacie.

— Lipsa de muncă în America. Se telegrafiază din Majna Frankfurt: Duce raportul din New-York al ziarului »Frankfurter Zeitung«, fabrica de locomotive Baldwin din Filadelfia, a dat drumul la zece mii de lucrători.

— Vind hârtie de scrisori în cutii mai avariate pe lângă prețurile cele mai modeste. Noutăți de hârtii de scrisori și cărți ilustrate, mai ales de sărbători. *Kerpel Izso*, librărie și papetărie, în Arad.

— Matzky Károly, cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

— Cea mai bună fabrică de instrumente muzicale este a lui *Reményi Mihály*, instalatorul Academiei maghiare de muzică, chiar de aceea nimeni să nu cumpere instrumente muzicale, fie acelea pentru vioară, harmonice, flaută sau ori și ce etc., până nu va ceti și noul catalog ilustrat de 315 pagini a lui *Reményi*, ce se trimite gratuit din Budapesta, strada Királyi 78/k. Prețuri foarte ieftine; Preliminare fac gratuit.

Dregeri de toate instrumentele în modul cel mai ieftin.

Lupta în comitat.

Vicșpanul comitatului Arad a convocat pe ziua de 17 Februarie adunare comitatensă extraordinară, în care va veni la ordinele zilei chestia noului arunc pentru mărirea lefurilor funcționarilor și augmentarea fondului lor de penzie.

Ministrul de interne, dupăcum eră de prevăzut, a nimicit adică votarea din rândul trecut, când grație hărniciei românilor, propunerea comitatului a căzut.

Toți membrii români sunt rugați deci ca pe ziua de 17 c. să ia parte la ședință și strângându-ne rândurile, să oprim ca d. n. dela comitat să pună iar dare pe poporul sărăcit, pentru a face astfel ca slujbașii încrezuți să se îmbuibe și mai tare.

Dela judecătorii.

Socialist condamnat. Din S. Ujhely se anunță că tribunalul de acolo a osândit la 6 luni temniță, pentru agitare, pe socialistul *Vince Sándor*, care într'o adunare a arătat ce fel de parlament este cel în care aveau scaun un *Nessi*, *Udvary*, *Eötvös Bálint*, *Sima Ferencz*, *Babó Emil* și așa mai departe. Ceeace e nou în acest proces, e faptul că *Vince* a fost osândit simplu pe acuzarea întemeiată pe *mărturisirea poliștilui, care participase la adunarea socialistă.*

Concert, petreceri.

— Tinerimea română industrială din Oradea-mare invită la petrecerea populară împreună cu concert, ce o va aranja Sâmbătă în 2/15 Febr., cu binevoitorul concurs al reununei »Hilaria« în localele ospătării »Komloker« (*Szabó*) din strada Crișului. Inceputul precis la 8 ore seara. Prețul de persoană: 1 cor. de familie 3 coroane. Venitul curat e destinat pentru acoperirea spesei renovării bisericii ortodoxe române din Oradea-mare.

Felurimi.

Centenarul valsului. Anul în care am intrat va vedea centenarul câtorva evenimente importante, cum e, nașterea lui *Napoleon III*, inceputul războiului din Saraguză și centenarul valsului. Nu se știe însă dacă aniversarea aceasta este tocmai exactă: pe la 1808 influentul critic *Geofroy* trată noul dans de: »indecent turbillon«. Să socotim însă că e centenarul intrării valsului în lume. Dacă vine din Germania, sau dacă revine, dupăce ar fi fost născut în Franța (sunt în privința aceasta grave disertații și d-na *Bernay*, profesoară la opera din Paris, susține părerea din urmă), valsul, contrastând cu gravitatea contredansurilor, a fost primit încă dela Inceput, cu multă curiozitate. Cel dintâiu care l-a dat la iveală privirilor a fost dl de *Tréals*, iresistibilul *Tréals*, având de partneră pe frumoasa *Creola* d-na *Hamelin*.

Dupăce l-au dansat, se făcu cerc în jurul lor și lumea încântată se urcase pe bănci, năpădind pe dl de *Tréals* cu întrebările. Și el, într'un limbajlu înflorit cercă să dea definiția dansului aceasta: »se cere potrivirea complectă a doi dansatori și trebuie să curgă ca unt-de-lemnul pe o marmură lucioasă!« Cel dintâi inițiatori ai lui *Tréals* porniți în ardoarea lor, fură de temut pentru stăpânele de casă, căci la un bal dat de d-na *Récamier*, un valsator prea înflăcărat răsturnă o măsuță încărcată cu prețioase obiecte de artă, incident destul de însemnat de vreme ce a fost păstrat de istorie.

Se pare cu toate acestea că valsul intrunia pe dansatori și fu lăsat la inceput doar pe seama virtuozilor. Dl de *Tréals* nu avu parte să vadă succesul inovației pe care o patronase. El dansă atât de mult încât capul sfârși prin a i-se învărti tot mai tare și mai tare până ce elegantul valsator de altădată fu închis într'o biată închisoare din *Biçetre*.

Romantismul adoptă valsul, celebrându-l literalmente și exaltând pe femei pentru »încântătorul vals«.

Romanticii, valsau în salonul Arsenalului, la seratele lor de altfel așa de simple pentru frumoasele lor pregătiri și unde se întâlneau toate gloriile viltoare, unei epoce: *Deveria*, *Boulanger*, frații *Jochannot*, *Bixio*, *Fraçois Wey*, *Brizénx*, toți buni valsatori sau cel puțin dintr'acela carl nu scăpau ocazia a-și arăta curtuozaziile pe lângă *Maria Nodier* și prietenele sale. *Musset* cu toate că a cântat mult valsul, îl dansa foarte rar. Una din aducerile aminte asupra valsului dela Arsenal, e o pagină a lui *Duval*, unde istorisește cum *Maria Nodier* traversa un grup de dansatori cu o mică stropitoare în mână îndreptându-se către camera unde soțul ei lăsând tinerețea, să petreacă să culca decum sosea... În alte saloane se găsea valsatorul fatal, strâns în fracul negru, care dansa ca și cum ar fi ascultat unor voci fantastice, cu o palidă față ce afecta un aer murind. Mai târziu valsul se transformă într'un fel de cursă în prăpastie.

Sub al doilea Imperiu, o glumă alui *Henry de Pène*, asupra ofițerilor valsatori, a căror pînteni riscu să sfășie marginile rochiilor dansatoarelor, deslănțui — o frumoasă furie de dueluri... unde puțin timp după aceea mondenii militari primeau să fie omorâți, desfigurați, răniți, răbdând cu un eroism modest, încercările unuia din cele mai teribile războaie, pentru că cronică le reproșase atitudinea puțin cavalerescă.

Pe vremea aceea nu era operă fără valsul său cântat sau valsat, care era așteptat ca unul din momentele decisive ale seratei; apoi într'o epocă de parodii, apără valsul excentric, blestemat de *Clodoche* și *Theophile Gautier*, el care cântase

valsul *Williselor* (după o legendă, fete ce sculau noaptea, din morminte și dansau) bruma catifelată, albă ca zăpada, a unei lumii de lună...

Nici batjocorilor, nici fantastic, el rustic, valsul a continuat a împărăți în saloane; poeziile azi îl cântă simplamente ca pe o arie dulce cântând perechile fericite, ca un cântec din vreme apuse.

Azi, la o sută de ani, valsul îmbătrânit e amenințat a fi detronat, de o viță din neamul negrilor, de curiosul »*Cake W'alke*«. *M.*

Economie.

— Adunarea generală a băncii »*Lucaș*« din Verșeț a avut loc la 1 Februarie c. sub prezidiul simpaticului nostru fruntaș *I. M. Roșu* care în cuvântul său de deschidere a remarcat fețele norocoase prin care a trecut, și rezultatele frumoase, la cari a ajuns scest așezământ de în comparabilă importanță pentru noi românii bănațeni, grație rărului devotament al inimosului director dr. *Petru Zepeneșg*, reales cu entuziasm în fruntea »*Lucaș*«-ului. Participarea în număr mare a acționarilor din diferite centre d'ale noastre e îmbucurătoare. (»*Progresul*«).

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 8 Febr. 1908.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	23.80—23.82
Secară pe Apr.	20.26—20.28
Ovăș pe Apr.	15.92—15.94
Cucuruz pe Mai 1908	13.60—13.62

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Apr.	23.64—23.66
Secară pe Apr.	20.18—20.20
Ovăș pe Apr.	15.88—15.90
Cucuruz pe Mai 1908	13.60—13.62

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu

pe Tisa — — —	22 K. 90—24 K. 60
Din comitatul Albei — — —	23 > 20—24 > —
De Pesta — — —	22 > 60—24 > 30
Bănățenesc — — —	23 > 10—24 > —
De Bacica — — —	23 > 40—24 > 25
Săcară — — —	20 > 10—20 > 20
Orzul de nutreț, cvalitatea I. — — —	15 > 20—15 > 40
» de cvalitatea II — — —	15 > ——15 > 20
Ovăș > > I — — —	16 > 30—16 > 50
» > > II — — —	15 > 90—16 > 20
Cucuruz vechiu — — —	— > — — > —
» nou — — —	13 > 55—13 > 75

Dă puteri noi în cazuri de slăbiciuni

Emulsiunea SCOTT, chiar și atunci, când alte mijloace nu ajută. E primejdios să folosim medicamente nesigure când e vorba de sănătatea omului. În cazuri de slăbiciuni, mai ales în convalescență anemie, boale de piept, și la boale provenite din surmenagi, omul precăut folosește imediat medicamente, cari în cazuri nenumărate vindecă cu siguranță slăbiciunea. Acest medicament e



EMULSIUNEA
SCOTT

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Redactor responsabil *Ioan N. Iova*.
Editor proprietar *George Nichin*.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1907. 20 Ianuarie		ACTIV	1908. 12 Ianuarie 19 Ianuarie	
117054092	} 82224092 Reserva metalică Aur . . . 95648542 34830000 " Trate Aur . . . 39770000 Argint și diverse monete Portofoliu Român și Străin { *) Impr. contra ef. publice 8141500 " " " " în cont curent 175221213 } Fonduri publice Efectele fondului de rezervă " " " amortisarea imob. și material Imobili Mobilier și Mașini de Imprimerie Cheltueli de Administrațiune Deposite libere " " & provizoriu Compturi curiați Compturi de valori		135622613	135418542
937260		1142165	1253092	
59725647		64799474	60163573	
31410482		26084683	25662713	
11999924		11999924	11999924	
15931524		15638508	15638508	
3270121		3243121	3243121	
5881772		5928854	5928854	
610464		641033	641314	
141070		101209	211961	
85384633	105937859	105744634		
—	—	—		
15321209	15360147	20568369		
18355605	23050307	21711148		
366023803	409549897	408185753		
12000000	12000000	12000000		
22697129	24574391	24574391		
3343012	3603940	3603940		
242399530	263295190	262047830		
—	—	—		
199499	138517	214958		
85384633	105937859	105744634		
—	—	—		
—	—	—		
366025803	409549897	408185753		
	Scomptul 6%. *) Dobânda 6 1/2%			

Anunț.

O orfană, abia trecută de 16 ani, cu creștere bună, are avere la 16.000 cor. voește a se căsători cu un teolog, cu cualificație de parohie cl. I, putând tinărul a ocupa postul acesta în locul ei natal. Epistolele sunt a se scrie la Adm. „Tribuna“.

Ministerul Finanelor.
Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor.
Datoria Publică.

Nr. 124901 21 Ianuarie 1908.

Publicațiune.

A 10-a tragere la sorti a titlurilor de rentă 5% amortizabilă din 1903 împrumutul de lei 185.000.000 se va efectua în ziua de **19 Feb. (1 Mar. 1908)**, la orele 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 15 din 9 Aprilie 1903.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 930.000 în proporția următoare:

32	lituri de câte 5.000	Lei	160.000
110	» » » 2.500	»	275.000
285	» » » 1.000	»	285.000
420	» » » 500	»	210.000

847 titluri în valoare nominală de lei 930.000

Publicul este rugat a asista la tragere.
Directorul Datoriei Publice și al Pensiunilor
I. Ionescu.

Cine dorește călătorie de plăcere ieftină, bună și iute în

6 zile la America

(Statele unite, Canada și Argentina) acela să ceară îndrumări românești dela

Falk și Comp

(secția românească.)

Hamburg,

Strada Rarboisen. 30.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélcséh îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată l'am primit cu mulțămă; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul **Spirit de ghiată** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz)

cu întoarcerea postei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

Atkár

Bander Gábor, mäsar

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțămă, prin cari e laudat **spiritul de ghiată.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

— Să ne ferim de imitațiuni. —

Ruğăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbăteșii folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață, unelte de călărit, hamuri, puști și fere vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Aszalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Árpád-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După dorință merg și acasă și în provincie chemat print'o carte poștala.

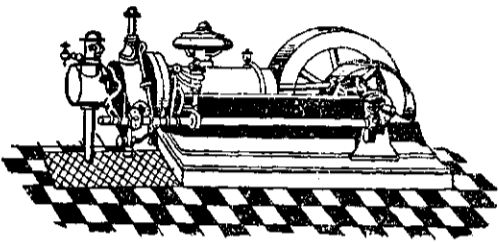
Cu toată stima **IULIU HERZFELD.**

Nediscutabil

cel mai bun motor de ulei brut în lumea întreagă

e patentat **Motor de ulei brut „PLEWA“**

În Ungaria se folosește cu succes în nenumărate mori Cheltuiala punerei în mișcare pe oră cam 1—2 fileri putere de un cal.



Nenumărate scrisori de recunoștință și mulțumită.

Motoare de benzin și gaz de pompat locomobile de benzin și instrumente de îmblătit în toate mărimile și calitatea cea mai bună expediază pe lângă garanție.

DÉNES B. Budapesta.

Cancelarea și magazinul: V., Lipot-körut 15. sz.
Catalog de preț și de buget gratuit.

Prima fabrică transilvană de aluat de

oală a lui

Jacob Uhl fii

își recomandă articli săi, produși numai din cele mai bune materii originale. Productele se capătă în cele mai multe băcănii.

O singură încercare e suficientă pentru a deveni cumpărător stabil.

::: Mânare electrică. :::

Cel mai mare magazin și atelier de reparat biciclete și mașini de cusut din Arad.

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Pfaff și Singer. Mare asortiment și cel mai ieftin magazin de mașini de cusut **Minerva** cu roată și biciclete Puch și Premier precum și părți constituante de mașini, plăci de gramofone. — Ace de mașină de cusut veritabile englezești. Condiții de plată favorabile. Mare atelier special de reparaturi.

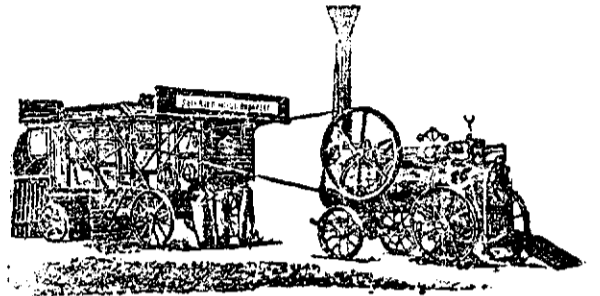
Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.



Provisiuni de mașini cu vapor

LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

în formă întrebuintată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de plătire foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

In atențiunea celor cari zidesc!

Aduc la cunoștința celor interesați, că în ferma mea de zidit din **Radnai-ut 22** (telefon 393) și în cancelaria mea de arhitectură (telefon și pentru comitat 264) se pot procura și căpăta

ȚIGLE (cărămizi)

calitatea cea mai bună arse în cuptorul meu de curând zidit, tot așa **treiste** pentru tovarne în ori ce calitate. Primesc zidiri de ori ce soi, — planuri și eșecutarea lor pe lângă prețurile cele mai moderate. Schițe fac gratuit.

Cu stimă;

Probszt Mihály

zidar și fabricant de țigle. Arad, Str. Ferdinand Nr. 1-a.

Sárga János

:: argintar și pregătitori de obiecte artistice ::

Kolozsvárt Mátyás király-tér 12—13.

Telefon nr. 354.

Telefon nr. 354.

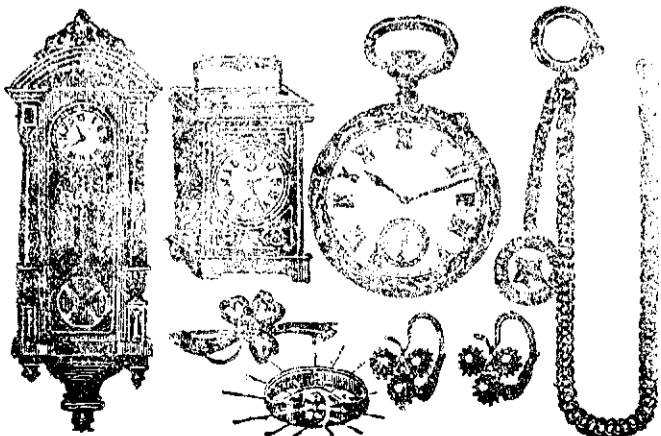
Mari deposit în obiecte de biserică, obiecte de argint ciasornice. Bijuteni specialități engleze și franceze s. a.

Plătire în rate favorabile.

Catalog ilustrat de prețuri gratuit și porto francó.



Unde să cumpere omul cele mai ieftine, mai bune și mai fine



Oroloage, tvikeri, ochelari, lanțuri de oroloage din aur, argint și nichel pentru strapate,

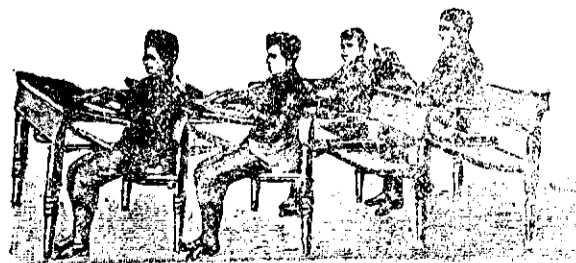
FRANCISC RILL, orologer

Sibiu, str. Cismădiei nr. 16.
Reparaturi să fac ieftin și prompt.

Bănci de școală

de diferite sisteme, mai ales se recomandă cele solide și ieftine, bănci de școală cu două locuri de șezut

Patent Pfarer I. Konnerth acestea au un pult tare, distanță minimală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca, prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte mărimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul de măsur al lui



Nagyszeben, Elisabetgasse 53.

Wilhelm Connerth.

„BANCA OLTULUI“, societate pe acțiuni. — Capital 400.000 lei deplin vărsați.

CONVOCARE.

Conform deciziei Consiliului de administrație din 8 Ianuarie 1908, adunarea generală ordinară a acționarilor «Băncii Oltului» este convocată pe ziua de 10 Februarie 1908 orele 11 a. m.
Adunarea se va ține la Slatina în localul Băncii din strada Ionașcu Nr. 4.

ORDINEA ZILEI:

1. Dare de seamă de mersul operațiunilor societății pe anul 1907.
 2. Aprobarea bilanțului, contului de profit și pierdere și descărcarea Consiliului de administrație de gestiunea sa.
 3. Aprobarea distribuirii beneficiilor.
 4. Alegerea a doi membri în Consiliul de administrație în locul dlor D. Protopopescu, al cărei mandat expiră, și a dlui Tache Popescu, care a încetat de-a mai fi acționar.
 5. Alegerea a trei cenzori și trei cenzori supleanți pentru anul 1908. (Membrii și cenzorii eșiți la sorți pot fi realeși).
- Se pune în vederea domnilor acționari că potrivit art. 47 din statute, o acțiune dă dreptul la un vot, și că nimeni nu poate avea mai mult de 10 voturi pentru sine și 10 ca mandatar.
- Acționarii absenți nu pot fi reprezentați decât prin alți acționari cu dreptul de vot.
Procurile și orice fel de delegațiuni trebuie depuse cel mai târziu până în ajunul zilei de 10 Februarie 1908.
Scrisorile sau procurile vor fi făcute după formularul dat de administrație.
Acționarul care voeste a lua parte la adunarea generală, trebuie să se înscrie cu 10 zile înainte de întrunire la sediul societății.
Un bilet de intrare se va libera acționarilor înscriși și acest bilet trebuie prezentat la intrarea în sala adunării.
Dacă la ziua hotărâtă nu se întrunește numărul de acționari cerut, ședința se amână pentru 8 zile, când se va putea lucra, oricare ar fi partea de capital reprezentată.
În caz de amânare noile înscrieri se vor efectua cu 5 zile înainte de ziua adunării.

Consiliul de administrație.

Bilanțul general al băncii „OLTULUI“.

ACTIV. *Incheiat la 31 Decembrie 1907.* PASIV.

Acțiuni Banca Muscelului	4000 —	Capital	400000 —
Agentia Optași	235694 90	Corespondenți de incasso	25612 05
Banca Națională gaj	100000 —	Contul A (Fond de pensii)	3138 40
Creanțe hipotecare & Cesiuni	50605 70	Contul B » » »	1478 40
Cauțiuni	66000 —	Cont de efecte al sucursalelor	450732 15
Cassa	83744 04	Deponenți în gaj	50605 70
Cheltueli datorate anului viitor	4750 —	Diverși deponenți	3000 —
Efecte Publice spre păstrare	3000 —	Diverse efecte scontate. Incendiu	358000 —
Efecte scontate. Incendiu	8000 —	Diverse efecte scontate.	994360 45
Efecte scontate	642039 80	Depuneri spre fructificare	950631 90
Efecte reescontate. Incendiu	358000 —	Fond de ajutor al funcționarilor	4792 30
Efecte reescontate	994360 45	Fond de amortizare al imobilului	5250 —
Efecte spre încasare	9204 85	Fond de rezervă	169981 95
Imobilul Societății	39026 74	Garanții statutare	66000 —
Mobilier	1 —	Rezerva specială	15500 35
Secția Comission: Cereale, Saci	592279 62	R-escontul anului viitor	8644 40
Sucursala Drăgănești-Olt	463755 82	Diverse Conturi curente și de valori	94045 26
Diverse Conturi curente și de valori	75829 72	Profit & Pierdere	128519 33
	3730292 64		3730292 64

D. Protopopescu, președinte.

Dr. Al. Stăncescu, administrator-delegat.

D. Christan, contabil.

Contul de Profit & Pierdere.

DEBIT. *Incheiat la 31 Decembrie 1907.* CREDIT.

Cheltueli de administrație	61466 05	Beneficiu din efecte publice	7643 45
Beneficiu nett	128519 33	Dob. & Comisioane	182341 93
	189985 38		189985 38

D. Protopopescu, președinte.

Dr. Al. Stăncescu administrator-delegat.

D. Christan, contabil.

Ciorapi lucrați de robi pentru dame, bărbați și copii.

AVIZ!

Cu stimă aduc la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că am asortat din nou magazinul meu de galantarie, mode de dame și domni cu stofele cele mai moderne care-mi sosesc zilnic pentru costumuri, zefire, mătăsuri, rufării, perdele de dantelă și de stofă, covoare linoleum, mare asortiment de pânză de in, garnituri colorate de damast schiffane, plapome ect. ect. Mare asortiment de brâuri, reverenzi preoțești, prapori bisericeste, odejdii, patrafire, efectuate după modelele cele mai noi.

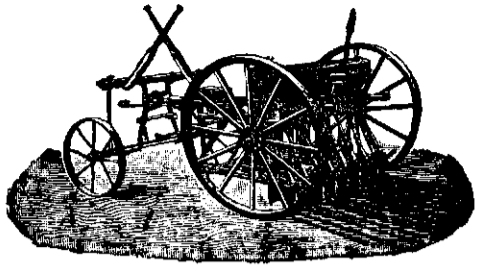
În magazinul meu se află de vânzare toate articolele ce se țin de branșa mea cu prețurile cele mai moderate.

Cu toată stima:

George Jancovici,
Arad, Strada Forray 2.

Serviciu conștiencios !!!

Ciorapi lucrați de robi pentru dame, bărbați și copii.

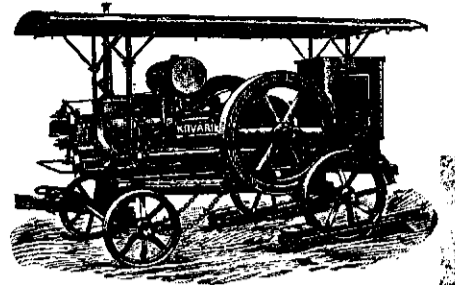
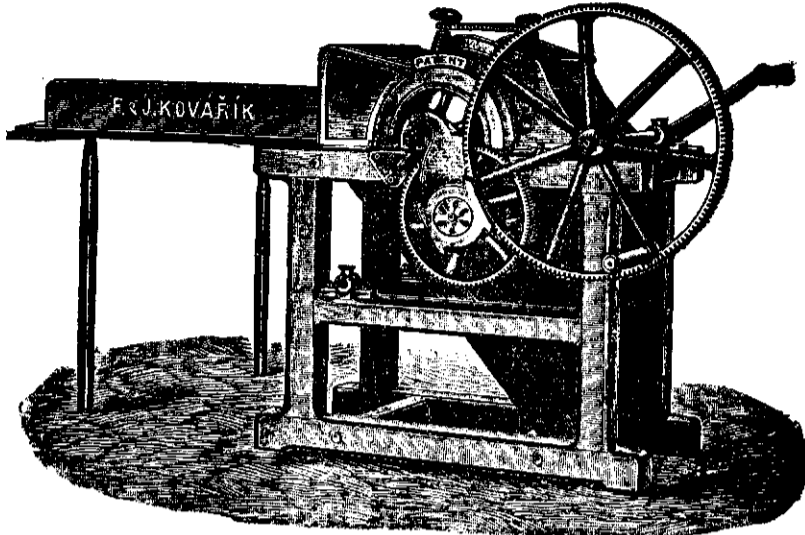


Cataloguri de prețuri
se trimit portofranco.

Motoare recunoscute cu
funcționare sigură apa-
rate pentru pomparea ga-
zului, instrumente de îm-
blătit, mașini favorite de

Kovarik F. și I.

Fabrică de mașini și turnătorie de fer de Prosznitz.
Budapesta, V., piața Szabadság 14.



Se caută agenți de
: :: încredere. :: :

sămănat adânc și la su-
prafață, mașini de arat,
cosit și alte mașini agri-
cole, fabricațiile cele mai
- - - bune. - - -

Fondat la anul 1892.

KAULICH ETEL

BUDAPEST
numai IV.,
Szervita-tér
5, félem.

demulteori deco-
rat, cel mai vechi
și mai plăcut

atelier
de
corsete

în care se con-
fecționează cor-
sete reform ne-
vătămător să-
nătății, în față
drept, stomacul
il lasă liber, to-
așa și susținea-
rea de piept,
stringătoarea
de foale și de
solduri, susție-
toare de spate,
precum și cor-
sete ortopedice
după moda ire-
centă și solide
pe lângă prețuri

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru lu-
area măsurii așa în loc ca și în provincie se trimit gra-
tuit cu porto franco.

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor
să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,
(Palatul Minorităților).

unde se află biciclete de toate felurile cu
prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac
punctual. — Mașini de cusut se află în ma-
gazin permanent. Condițiuni favorabile pentru
plată în rate.

La administrația ziarului »Tribuna«
se află de vânzare:

1. »Calendarul Național« pe 1908.
2. Calend. »Poporului Român« pe 1908.
3. »Calendarul Diecesan« pe 1908.



Pentru cei ce pățesc de surpătură

Cea mai nouă invenție de han-
dăgiu ces. și reg. brevetat pneu-
matic cu pelotă de cauciuc, cel
mai perfect în felul său alui KE-
LETI!

Oprește surpătura cea mai mare
și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 co-
roane, pentru amândouă laturile
24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoscă-
toare din patrie și străinătate, dela
celi mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru
îndreptarea corpului, ce susține de
25 ani, pe lângă controlul anual
medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc
pe lângă prețurile cele mai ieftine, cele mai perfecte instru-
mente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei
amputați.

Corsete și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.
Mașini de proptit și umblat pentru ce,
ce suferă de
dureri de oasă, inchișturi, tuberculoză, boală englezească,
rheumă și gârbovire.

Lepători pentru pânțeco și elorapi de cauciuc pentru
cărcei și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Serații, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste
3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice
BUDAPEST, IV., Koronaherzeg-u. 17—18

(În palatul claustrului ordului monahal »Szervita«).
Fabrica: Bpest, IV. Koronaherzeg-u. 14. — Întemeiată 1878.

— Correspondența în limba română. —

Vânzare de trăsură

Se află de vânzare

● trăsură cu coperiș folosite ●

și alte

●● trăsură noi de tot soiul ●●
cu prețuri ieftine.

Se primesc spre reparare — în timp
scurt și preț moderat — trăsură folo-
sitate, sau se schimbă.

Olasz Lajos, Arad.

fabricant de trăsură

Erzsébet királyné-körút, vis-à-vis de lpartestület.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

CREMA de față REGINA

care pentru înșurșirea neîntrecută de înfrum-
șetare la expoziția din 1900 Paris a fost
premiată.

CREMA REGINA curată în timpul cel mai
scurt față de orice catifelată. UN BORGAN
1 coroaună 40 fileri.

PUDRA REGINA se recomandă ca cea
maibună dintre pudrele până acum cunos-
cute. Se vind în culoare albă, roză și cremă.
O ȘCATULĂ 1 coroaună 40 fileri,

SAPUNUL CREMA REGINA e sapunul cel
mai de toaletă pentru înfrumșetarea feței.
O BUCATĂ 70 fileri.

De vândut în laboratorul chemical al lui

Temesváry József

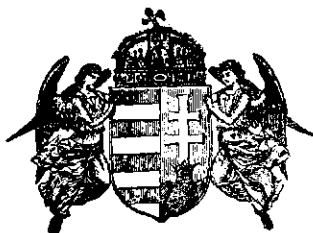
.. apotecar ..

Szeged, Petöfi Sugár-ut

și la Török József, apotecar, Budapest,
Király-u.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**



Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

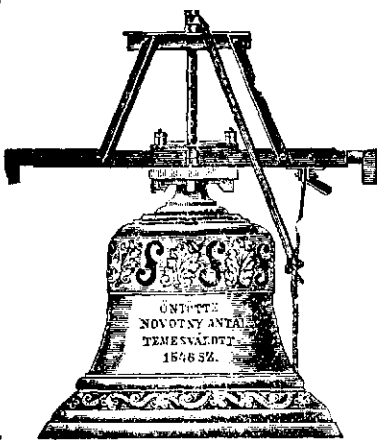
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rînduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decît cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preș-curanturi ilustrate gratis.



Muzica de casă a viitorului e

HARMONIUM

care și până aci a cucerit saloanele celor mai distinse cercuri sociale. Unde este pian la casă, acolo numai atunci va fi completa harmia, dacă în fața lui va fi și un **harmonium**.

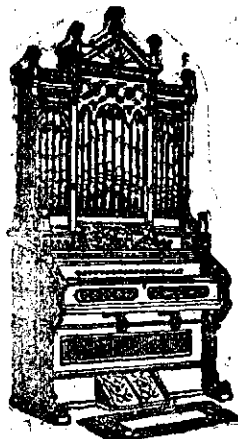
Intre **harmonii** cel mai escelent e

Harmonium Aeol,

pe care îl reprezintă singura și cea mai veritabilă, solidă și avantajoasă firmă a lui

Reményi Mihály

fabricantul muzicalielor pentru Academia reg. ung. de muzică.



Nu cumpărați deci harmonii

până n'ați văzut catalogul nou ilustrat a firmei **REMÉNYI**, care se trimite gratis și franco din BUDAPESTA, VI., str. Király nr. 58 Tr.

Harmonium Aeol e cel mai acomodat pentru școale, coruri, capele, biserici, fiind că tonul e asemenea întru toate tonului Organelor și le poate perfect suplîni. **Piane** și **pianino** noi și folosite se capătă dela 180 florini în tot felul de preț.

Renovări prin meșteri specialiști cu prețuri moderate.

Epistoalele de recunoștință se pot vedea.

Telefon 87—84.

NOU!

S'a deschis

NOU!

DOGUERIA NOAUA!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că pe baza autorizațiunei Inaltului Minister de interne, mi-am deschis în Arad, drogueria numită „La Crucea Roșie“ în strada Weitzer János No. 2. (Minorita palota) și recomand onor. public, depozitul meu, bogat asortat cu toate articolele ce se ating de aceasta branșă.

Mare asortiment de:

Parfumerie engleză și franceză, din fabricele cele mai renumite, în sticle originale și liberă. **Tot soiul de specialități pentru față, mâni, păr și pentru îngrijirea unghiilor precum:** creme pentru față, pudre, ape de toaletă, ape de păr, pudre pentru albituri, de proveniență franceză (sachet), ape de Colonia (Eau de Cologne:) săpunuri, paste pentru unghii, perii, pile și foarfeci pentru unghii. Perii de cap, pepteni, ace pentru păr, onduloare de păr, plase pentru păr, aparate pentru frizat părul etc.

Colori pentru păr, brilantine, extracte de nucă, uleiuri ș. a. Bureți (spongii) plase pentru bureți, mănuși pentru spălat. Paste de dinți, prafuri de dinți, ape de gură, pastile pentru gură.

Perii de dinți, renumita marcă Ch. Loonen, fabricat francez, pentru a căror durabilitate, dacă poartă emblema drogueriei mele „La Crucea Roșie“, garantez.

Tot felul de articole casnice precum: Renumitele ceaiuri de K. C. Popoff din Moscova, romuri veritabile engleze și indigene, esențe de rom, de lichioruri și compoziții, cunoscutele ciocolate și bonboane de Kugler, cacao Bensdorf în cutii originale și cu kilogramul, vanilie etc.

Toate soiurile de făinuri pentru nutrit copii, precum: Nestlé, Kufeke, Theinhardt și Hygiana pentru mame. Tapioca Knorr, orz, făină de orz, extracte de carne ect. Spirt de sare (franzbranntwein) fluide, prafuri pentru spălat rufe, săpunuri și vânățele, diferite articole pentru curățat haine, ghete, metale ect. Paste și ceară pentru parchete în cutii și libere.

Ierburi și rădăcini medicamentoase, chimicale, articole de pansament precum: vată, tifoane, bandage ect.

Articole de cauciuc, termometre pentru bae și maximale (pentru friguri) și toate celelalte articole cari cad în cadrul acestei branșe, se găsesc în permanență în magazinul meu.

Asigurându-vă de un serviciu conștincios și ireproșabil, vă rog să binevoiți a-mi da prețiosul dumnevoastră concurs.

Cu deosebit stimă

Nestor Hanzu.

proprietarul drogueriei „La Crucea Roșie“ Arad, Str. Weitzer János No. 2. Palatul minoritan.

„CIACOVANA“

institut de credit și economii, societate pe acții în Ciacova.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «CIACOVANA» societate pe acții în Ciacova se convoacă și sunt rugați a participa la a

IV-a adunare generală ordinară

care se va ține Luni în 24 Februarie a. c. st. n. la ora 8 a. m. în școala conf. gr. or. rom. din Ciacova.

OBIECTELE ADUNARII.

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
 2. Decidere asupra distribuiri profitului curat.
 3. Darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghiere pe anul 1907.
 4. Alegerea a 1 membru în comitetul de supraveghere conform §-ului 44 din statut pe un period de 2 ani (1908 și 1909).
 5. Propunerea direcțiunii referitoare la urcarea capitalului social dela 90.000 Cor. la 150.000 Cor.
 6. Eventuale propuneri ivinde în sensul statutelor institutului.
- Ciacova, la 31 Ianuarie 1908.

DIRECȚIUNEA.

Dispozițiuni statutare: Voț decisiv în adunarea generală au acei acționari, cari înainte de adunarea generală depun la casa institutului acțiile lor dimpreună cu couponii. — Acțiile se pot depune și la «Timișana» institut de credit și economii în Timișoara.

ACTIVA.

CONTUL BILANȚULUI PE 1907.

PASIVA.

Casa în număr	6087 92	Capital social	90000 —
Escont de cambii 330616 —		Fond de rezervă	9295 25
Cambii ipotocate 154947 —	485563 —	Depuneri	194264 71
Hipotecă	124391 —	Reescont	293260 —
Efecte proprii	1835 —	Hipotecă cedată	49260 —
Interese de reescont anticipate 3023 56		Interese tranzitoare	4506 91
Inter. anticip. după împr. ipot. ced. 458 32	3481 88	Depozit de cassa	931 89
Casa institutului	36994 23	Creditori	3863 08
Mobiliar 1072 80		Dividendă neridicată	105 —
după 10% amortizare 107 28	965 52	10% contribuție după int. capitalizate	252 36
Debitori	285 70	Profit curat	13865 05
	659604 25		659604 25

SPESE.

CONTUL PERDERE ȘI PROFIT.

VENITE.

Interese după depuneri	4717 50	Interese dela escont	23858 84
» » reescont	22988 64	» » cambii ipotocate	10920 65
» » hipotecă cedată	2965 99	» » hipotecă	9719 48
Contribuție: dare directă 1870 —	30672 13	» » Cont Curent	41 05
» după int. depuneri 463 41		Proviziuni și alte venituri	9383 32
» comp. de timbru 55 98	2389 39	Venite dela efecte proprii și diverse	68 03
Spese: de cancel. tipărituri și încălzăm. 1135 71			
» proces 86 48			
» porto 235 33	1457 52		
Salare	4440 —		
Bani de cvartir	300 —		
Marce de prezență	560 —		
Chirie	200 —		
Amortizare de mobilier	107 28		
Profit curat	13865 05		
	53991 37		53991 37

Ciacova, la 31 Decembre 1907.

GEORGE BREBAN m. p.
director executiv.

IOAN PINCIU m. p.
președintele institutului.

TIBERIU G. NEDA m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

N. Diminescu m. p. Romulus Carabasiu m. p. Dr. Iuliu Coste m. p. Tima Albu m. p. Ioan Gruescu m. p. Constantin Diminescu m. p. Dimitrie Ilcău m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Ciacova la 31 Ianuarie 1908.

Comitetul de supraveghere:

AURELIU DRAGAN m. p.
președinte.

GEORGIU MUNTEAN m. p.

IOAN GRUESCU m. p.

TULIUS LEIMANN m. p.